

להתחלה הזאת חייב להיות המשך

רשמי מסע עם תזמורת הסימפונט רעננה, לאסמרה בירת אריתריאה

התיאטרון האיטלקי באסמרה, זכר ל-75 שנות שלטון איטלקי על העיר (צילום: שלמה וולקוביץ')

במחשבה מסכמת, לאחר ביקור קצר זה, נראה לי שאסמרה יכולה להיות עיר אידיאלית לפסטיבל לאמנות. הצמאון ישנה, הרצון של השלטונות קיים, הקהל צמא, האווירה נינוחה, השקט ברחובות ממש מזמין פעילות. מזג האוויר נפלא, מסעדות טובות יש בעיר לטובת התיירים, מבנים איטלקיים בלתי מנוצ-לים וגנים צועקים לשמיים. מה עוד צריך כדי לעשות את האסמרה פסטיבל הראשון?

תוך זמן קצר הישראלים "גנבו את ההצגה" באסמרה, ולא רק הצגה אחת. "הסימפונט" מרעננה, מלווה בר"ר שוורץ, הגיעה לאריתריאה כתוספת להפקה הנורווגית. כל מהלכי הישראלים הוכתבו מראש על ידי הנורווגים שניהלו את ההצגה. אלא שהישראלים לא הסתפקו בתפקיד כינור שני בהפקה. מנהלת הסימפונט התעקשה להתראות עם נשיא המדינה, אסיאס אפורקי ולהעביר לידינו שי אישי מן האסיר לשעבר באסמרה, יצחק שמיר. באסמרה היה מחנה מעצר שראשי האצ"ל הצליחו לברוח ממנו בשנות ה-40.

הפגישה הזאת ילדה פגישות נוספות בהמשך. שר התרבות ביקש מאנשיו להתראות עם הישראלים, לנסות לקבוע מסגרות לחילופי תרבות נוספים גם אם עדיין לא נוצרו קשרים דיפלומטיים רשמיים.

השרים האריתראיים וראש עיריית אסמרה, הטוו תכניות לפעילות עתידית משותפת שמצאה את ביטוייה בדברי הסיכום של הפקידה האריתראיים הבכירים. הם גם התרשמו מן הסקרנות שגילו חברי המשלחת הישראלית בקהילה היהודית המצומצמת של העיר, ארבעה יהודים שהם שלשה בתי אב, וההליכה לתפילת שבת משותפת.

מילות הסיכום של השגריר הישראלי באדיס אבבה, של אנשי הקהילה היהודית המקומית ושל שר הפנים, היו "להתחלה הזאת חייב להיות המשך!".

אסמרה בירת אריתריאה, היא עיר איטלקית בארכיטקטורה, בצבעים, ברוחב המדרכות ובחלונות הראווה. היופי הזה שייך כולו לממלכת היום. עיר תוססת בצבעוניות תושביה, בשאון מוניותיה הי-שנות, בניחווח החנויות והשווקים, במסעדות האוכל המקומי והאוכל האיטלקי, בקולות האנשים וביפי הכגדים והעדיים.

כלילה מקומות הבילוי מועטים, עצמת האור ברחו-בות חלשה, ורק בודדים נראים ברחובות. השקט הוא שם נרדף ללילה באסמרה. מודעות התלויות בכל מקום, מדברות על פעילות ג'ו ודיסקו אבל אלה רחוקים ממרכז העיר. בינתיים האופרה היתה לארוע סוער יחיד במינו במקום. בינתיים אסמרה היא עיר של ימים ולא של לילות.

האיטלקים ישבו באסמרה משך 75 שנים. בתחילה כשליטים ואחר כך המשיכו להתגורר בה גם כשהשל-טון חזר לידיים אתיופיות. הם הקימו בה לעצמם מרכזי פעילות תרבותית כמו בבית. בנוסף לכנסיות, נותרו במקום בתי קולנוע, ספריה עירונית, בתי ספר, אוניברסיטה, מסעדות שבהן מככבים מאכלי איטליה. אחד המבנים שנותרו איטלקיים הוא תיאטרון אסמרה, תיאטרון איטלקי לכל דבר, גם אם כרגע הוא מושבת ובכניסה האחורית שלו, על מיטה מתקפלת, ישן מדי לילה אחד מחסרי הבית הרבים שיש בעיר. היוזמה להעלות באסמרה את האופרה "שמשון ודלילה" היא של בית האופרה ברגן מנורווגיה. החיבור עם תזמורת הסימפונט מרעננה נעשה, קודם כל, כדי להציג את האופרה בישראל. אחר כך נוספו המופעים באסמרה. הקהל המקומי הגיב כמו קהל שאוכל אופרה לארוחות בוקר וערב, וזו היתה הפתעה הגדולה.

הוא קישר בין עלילת "שמשון ודלילה", שמספרת על גברת שראשה בפוליטיקה וגופה משמש כלי להשגת המטרות הפוליטיות, לבין הנסיון שלהם להגיע לעצמאות מדינית ואישית.